

‘Mrij geeft veel en vraagt weinig’

*Mrij-koe van het jaar Danielle 95
(A 91) kalfde van zes rietjes zes keer*

Wie bij André en Jeanette Vink in Groot-Ammers aanschuift, komt er snel achter dat mrij beslist geen stoffig imago hoeft te hebben. De fokkers van de mrij-koe van het jaar behalen klinkende technische en economische resultaten met het oer-Hollandse ras. ‘In het slechte melkprijsjaar 2016 draaiden we nog een positief saldo.’

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Een mooi fotoboek dat herinnert aan de verkiezing van De Vinkenhof Danielle 95 tot mrij-koe van het jaar ligt nog altijd binnen handbereik. Want trots, dat zijn André (45) en Jeanette (36) Vink uit Groot-Ammers op de Baltimore-dochter, die in februari de bewuste prijs in de wacht sleepte. Helemaal verbaasd dat Danielle de verkiezing won, waren de mrij-fokkers eerlijk gezegd niet. ‘Zo’n koe fok je waarschijnlijk maar één keer in je leven. De koe heeft echt alles’, vertelt André Vink. ‘Ze heeft nog nooit een verhoging van het celgetal gehad en heeft van zes rietjes zes keer gekalfd. En haar dochter heeft van vier rietjes vier keer gekalfd.’

De zuivere mrij-koe kan ook onder holsteinliefhebbers op veel sympathie rekenen. ‘Het is een moderne mrij-koe, met een super uier en super benen. Zelf zou ik graag nog iets meer bespierung zien, maar de koe kalft iedere keer zo snel dat ze geen tijd heeft om te groeien.’ Danielle is ingeschreven met 91 punten en maar liefst 94 punten voor de uier. Ze produceerde tot nu toe 40.000 kg melk met 5,20% vet en 4,01% eiwit, goed voor een gemiddelde lactatiewaarde van 125. Vorig jaar oktober werd Danielle ook al uitgeroepen tot de meest economische boerenkoe tijdens de Fokveedag Hoornaar en versloeg daarbij een rubriek holsteinkoeien.

Niet verwonderlijk dat de koe ruime foktechnische belangstel-

BEDRIJFSPROFIEL

Groot-Ammers

eigenaar	: Jeanette en André Vink
plaats	: Groot-Ammers
aantal koeien	: 130
aantal stuks jongvee	: 70 plus 20 dekstieren
grondgebruik	: 61 ha (waarvan 6 ha mais)
Rollend jaargemiddelde	: 5,04 8209 4,39 3,87

ling geniet van onder andere CRV, KI Kampen, KI Samen en het Duitse RSH. Van haar is recent met De Vinkenhof River een Rivaalzoon ingezet bij CRV, die met 149 NVI hoog scoort binnen het ras. Aanleiding voor haar eigenaren om te overwegen Danielle te spoelen.

Investeren vanaf spaarrekening

De liefhebberij voor een fraaie koe krijgt met Danielle 95 alle ruimte, maar in de eerste plaats is Vink vooral enthousiast over de technische en financiële resultaten die hij inmiddels al zo'n dertig jaar met het ras behaalt. En dat is hij niet alleen zelf. 'We hebben een financiering van 2 euro per liter melk, doordat we in achttien jaar tijd 27 hectare land hebben bijgekocht. Maar voor een investering krijgen we zonder een uitgebreid plan groen licht van de bank. Ze weten welke resultaten we met deze koeien halen. In het slechte melkprijsjaar 2016 draaiden we nog steeds een positief saldo.'

Familie Vink is economisch vooral van 'de grote lijnen' en gebruikt als vinger aan de pols daarvoor een spaarrekening. Jeanette: 'We betalen iedere maand alle facturen en wat er aan het eind overblijft, zetten we op een spaarrekening. Vroeger kochten we daar quotum van en tegenwoordig bijvoorbeeld mechani-

satie, omdat we bijna alles in eigen beheer doen.' Volgens André is het runderras absoluut medeverantwoordelijk voor de goede economische resultaten (zie tabel 1). 'Mrij-koeien geven veel, maar vragen weinig', begint Vink cryptisch. 'Met geven doel ik op de hoge gehalten. Wij krijgen meestal zo 4 cent meer voor de melk dan gemiddeld. Vermenigvuldig dat met een miljoen liter melk, daar kunnen we weer flink wat mest voor afvoeren', rekt hij snel voor. Door de goede secundaire eigenschappen van het ras heeft de robuuste koe weinig directe kosten, met een hoger saldo tot gevolg. Vink berekent geen exacte voerefficiëntie, maar voert het koppel van 120 melkgevende koeien bijvoorbeeld nog altijd eenmaal daags met slechts een 12 kuubs-voermengwagen. Wat uiergezondheid betreft heeft hij al een jaar geen antibiotica gebruikt. 'Het herstellend vermogen van een mrij-koe is groot. Ze komen doorgaans een mastitis door een goede weerstand gemakkelijk weer te boven. Er komt zelfs geen spray aan te pas, hooguit een keer extra goed uitmelken. En we leveren al achttien jaar onafgebroken eersteklasmelk', haast André zich te zeggen. De gemiddelde dierdagdosering per dierjaar inclusief jongvee ligt op het bedrijf op 1,21. Vruchtbaarheid is het sterkste punt van het ras, zo sterk zelfs dat het André regelmatig frustreert, ver-

De ligboxenstal is de afgelopen jaren meerdere keren uitgebreid

telt Jeanette. ‘Mrij-koeien zijn normaal niet vooruit te branden, maar in tocht zijn ze niet meer te houden. Soms springen er drie op elkaar en negen dagen na afkalven is de eerste tocht er alweer.’ Om rust in het koppel te houden zet Vink alle tochtige koeien vast. ‘Soms ben ik het zo zat dat ik de koeien dan maar vroeg insemineer. Laatst was een koe 28 dagen na afkalven alweer drachtig en dus had ze een tussenkalftijd van 302 dagen.’

Gemiddeld ligt de tussenkalftijd op 378 dagen, vooral omdat Vink naar een hoge levensproductie streeft – dit jaar kan de vijfde raszuivere mrij-koe honderdtonner worden – en hij een oudere koe gerust veelvuldig insemineert. Het gemiddelde inseminatiegetal bij de koeien ligt echter ruim onder de 2.

Sensoren niet nodig

Vanwege de goede secundaire kenmerken heeft Vink geen enkel managementhulpmiddel. ‘Stappentellers en sensoren zijn niet nodig en drachtcontrole doen we ook niet. Daar sparen we behoorlijk wat kosten mee uit’, vertelt Jeanette, die volledig meewerkt op het bedrijf.

Een sterk punt van het mrij-ras vinden de melkveehouders ook de omzet en aanwas. Alle koeien worden eerst afgemest en wegen minimaal 400 kilo geslacht gewicht voor ze het bedrijf verlaten. Vink verkoopt alle koeien ‘in de kilo’ en beurt gemiddeld zo’n 1300 euro per koe. Ook de prijs van de nuka’s ligt gemiddeld zo’n 100 euro hoger dan van holsteinnuka’s. Dat familie Vink goed presteert met haar mrij-koeien, valt meer melkveehouders op. Jaarlijks verkopen de veehouders zo’n twintig dekstieren (ook aan holsteinboeren) en ook overtollige vaarskalveren vinden hun weg naar collega-melkveehouders. De

Voordat de koeien naar buiten gaan voert Vink ze bierbostel

	fin. resultaat (e/100 kg melk)
opbrengsten	
melkontvangst	41,10
omzet en aanwas	8,05
overige opbrengsten	3,79
kosten	
voer incl. bijproducten	9,08
diergezondheid	0,39
fokkerij	0,81
mechanisatiekosten	1,62
loonwerk	0,84
arbeidskosten	0,50
reserveringscapaciteit	16,23

Tabel 1 – Gemiddelde financiële resultaten over de jaren 2013-2015 (euro per 100 kg melk)

afgelopen jaren lag het afvoerpercentage van de koeien op 17 procent. Zeker de helft van de koeien krijgt, om te veel jongvee te voorkomen, een witblauwe stier als partner. Vink gebruikt veelal gesekst witblauwsperma, waardoor negentig procent een stierkalf met een hogere verkoopprijs is.

Ruim 30 gve’s reduceren

Toen Veeteelt zeventien jaar geleden een reportage maakte bij Vink, waren er 52 koeien aan de melk. Hij sprak toen het doel uit om 60 koeien met een gemiddelde productie van 8000 kilo te gaan melken.

‘Jeanette werkte eerst nog buiten de deur, maar toen de eerste van onze drie kinderen werd geboren, is ze binnen het bedrijf gaan meewerken. Sindsdien zijn we ieder jaar zo’n 40.000 kilo melk gegroeid. Vooral omdat ik slecht afstand van koeien kan doen’, vertelt André met een glimlach. Ze breidden de ligboxenstal

een aantal keren uit, maar niet eerder dan dat de koeien er ook daadwerkelijk waren.

De afgelopen jaren groeide de veestapel van Vink gestaag door, waardoor ze nu in totaal ruim 30 gve's moeten reduceren door de fosfaatmaatregelen. Op de referentiedatum waren ze net een stuk aan de stal aan het bouwen voor 40 koeplaatsen. Kans om in de knelgevallenregeling te komen heeft Vink echter niet. 'We zijn geen onomkeerbare financiële verplichtingen aangegaan omdat we de investering bijna volledig vanaf de spaarrekening hebben betaald.' De mrij-koeien zijn zeker niet het enige wat telt op De Vinkenhof. De ondernemers zijn ook fanatieke weiders en startten dit jaar al op 20 maart met weiden. 'Daar leent de mrij-koe zich dan wel weer erg goed voor', vertelt André met gevoel voor humor. 'Bij een heftige bui regen lopen de koeien even naar de kant van de sloot en vreten even later weer verder. Het gebeurt zelden dat de koeien op een hoop voor de draad staan te wachten.'

Trots op weidevogels

Over hun vakmanschap als koeienboeren bestaat geen twijfel en duidelijk is dat Vink ook met holsteinkoeien goed zou boeren. 'Al zouden we het dan heel anders moeten doen met 12.000 kilo melk per koe en meer oog voor detail', stelt André. De ondernemers kijken ook verder dan het eigen erf. Zo nodigden ze voor de eerste weidedag burgers uit via Facebook. Ook houden ze actief rekening met weidevogels en heeft 4 hectare grasland een uitgestelde maaidatum. 'Als alle melkveehouders 2 hectare later zouden maaien, heeft de weidevogel daar veel baat bij en dat is goed richting de samenleving. Bovendien is dat gras niet weggegooid, kuilgras met iets meer structuur kan iedereen gebruiken.'

Vink is trots op de twaalf weidevogelnesten die er op dit moment in zijn land zijn en vooral op het nest van de tureluur dat vorige week is gevonden. 'Volgende week moeten de koeien naar dat perceel, maar dan ga ik om het nest eerst even een draadje zetten.' Het oorspronkelijke doel om een productie van 8000 kilo melk per koe te halen is sneller gehaald dan gedacht. 'We vertroetelen de koeien niet, maar we verzorgen ze wel goed', zegt André. 'Daarnaast is structuur voor de koeien het allerbelangrijkst. We melken en voeren bijvoorbeeld altijd op dezelfde tijd. Daarnaast voeren we de koeien voor ze naar buiten gaan 6 kilo bierbostel. Vroeger stonden ze na het melken direct voor de staldeur te wachten. Nu ze weten dat er nog bierbostel komt, gaan ze rustig liggen. Die rust in het koppel, daar houden we van', zegt André, terwijl hij gemoedelijk op zijn klompen richting stal loopt. Het rantsoen bestaat naast bierbostel en onbeperkt kuilgras uit 6 kilo mais met aardappelpersvezels. Naar behoefte wordt er maximaal 1 kilo energiebrok en een halve kilo soja per koe per dag bijgevoerd.

Hoornloosheid in mrij-ras

Terug naar de fokkerij, want dat is en blijft het kloppend hart op De Vinkenhof. Een flink aantal stieren vond inmiddels zijn weg richting ki's. Naast River staat De Vinkenhof Dirk (v. Buster), afkomstig uit de Rozafamilie, hoog op de stierenkaart van CRV. Zijn

moeder heeft al meer dan 80.000 kilo melk geproduceerd en zijn grootmoeder ruim 96.500 kilo. Beide zijn nog altijd in productie. Sinds een aantal jaren probeert André Vink ook hoornloosheid in het mrij-ras te fokken door eenmalig een homozygoot hoornloze holsteinstier te gebruiken. De eerste twee hoornloze vaarzen zijn inmiddels aan de melk. 'En die zijn gelijk zo holstein: groot en met lage gehalten. Maar we kruisen ze direct weer "vooruit" naar mrij en hopen dat het hoornloosheidsgen aanwezig blijft tot ze weer raszuiver zijn.'

Wat stiergebruik betreft krijgen de vaarzen vanwege de bij mrij nog geldende premies een proefstier als partner. Van de jonge stieren gebruikt Vink zo veel mogelijk stieren met een rode aftekening. 'Een mrij-boer houdt niet van wit', klinkt André marktgericht. 'Van de wittere stieren gebruiken we op dit moment Martha 287 Rudolf en de zelfgefokte De Vinkenhof River het meest.'

Inmiddels is ook het hele koppel op genomics onderzocht. 'Zelf vind ik dat er foktechnisch te veel focus op genomics is, want ook koefamilies en levensproducties moeten wat mij betreft meetellen. Maar als we de dieren niet laten onderzoeken, is het snel klaar met de fokkerij. En we vinden fokkerij te leuk om te laten schieten. Want een koe als Danielle 95, daar ben je toch boer voor.'

▲ Vink gebruikt gesekst witblauwsperma, waardoor 90 procent van de kalveren een stierkalf is en dus een hogere verkoopprijs heeft